

มะม่วง

ปลูกกินเองได้
ปลูกขายทำเงิน

เคล็ดลับเพิ่มผลผลิต ต่อยอดมูลค่า
สร้างรายได้จากไม้ผลสามัญประจำบ้าน

กองบรรณาธิการ

เทคโนโลยี
ชาวบ้าน

มะม่วง ปลุกกินเองได้ ปลุกขายทำเงิน • กองบรรณาธิการนิตยสารเทคโนโลยีชาวบ้าน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : สำนักพิมพ์มติชน, ธันวาคม ๒๕๕๙

ราคา ๒๒๐ บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

กองบรรณาธิการนิตยสารเทคโนโลยีชาวบ้าน. มะม่วง ปลุกกินเองได้ ปลุกขายทำเงิน.

กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๕๙. ๒๗๒ หน้า. ภาพประกอบ.

๑. มะม่วง I. ชื่อเรื่อง

๖๓๔.๔๔

ISBN 978 - 974 - 02 - 1534 - 9

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาค, สุพจน์ แจ่มเร็ว, สุชาติ ศรีสุวรรณ,
ปิยชนัน สุทวีทรัพย์, ไพรัตน์ พงศ์พานิชย์, นงนุช สิงหนะ

ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ • รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์, อพิสิทธิ์ ชีระจาวรรณ
บรรณาธิการบริหาร : สุธัชฌ์ บุญปาน • บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : พัลลภ สามดี
หัวหน้ากองบรรณาธิการ : มณฑล ประภากรเกียรติ • บรรณาธิการเล่ม : โมน สวัสดิ์ศรี
พิสูจน์อักษร : บุญพา มีชนะ, ชาติวงษ์ ระวิน, ชัยรัตน์ เลิศรัตนพร • กราฟิกเลย์เอาต์ : อรอนงค์ อินทรอุดม
ออกแบบปก-ศิลปกรรม : นุสรา สมบูรณ์รัตน์ • ประชาสัมพันธ์ : สุภชัย สุชาติสุธารธรรม

หากท่านต้องการสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมากในราคาพิเศษ
เพื่อมอบให้วัด หอสมุด โรงเรียน หรือองค์กรการกุศลต่างๆ
โปรดติดต่อโดยตรงที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๓ โทรสาร ๐-๒๕๔๑-๙๐๑๒

สำนักพิมพ์มติชน

www.matichonbook.com

บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) : ๑๒ ถนนเทศบาลนามฤๅล ประชานิเวศน์ ๑ เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๑๒๓๕ โทรสาร ๐-๒๕๔๙-๕๔๑๔
แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองงานเตรียมพิมพ์ บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามฤๅล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๐๐-๒๔๐๒
พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด ๒๔/๑ หมู่ ๕ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๔-๒๑๓๓, ๐-๒๕๔๒-๐๕๙๖ โทรสาร ๐-๒๕๔๒-๐๕๙๗
จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) ๑๒ ถนนเทศบาลนามฤๅล ประชานิเวศน์ ๑
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๓๓๕๐-๓๓๖๐ โทรสาร ๐-๒๕๔๑-๙๐๑๒

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co., Ltd.

12 Tetsabannaruean Rd., Prachanivat 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

PRINT
ON DEMAND

ฝ่ายงานรับจ้างพิมพ์ : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) รับผลิตสิ่งพิมพ์ทุกประเภท
โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๐๐๒๑ ต่อ ๒๔๑๙, ๒๔๒๔ โทรสาร ๐-๒๕๔๑-๙๐๑๒

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์

๗

คำนำผู้เขียน

๙

๑. มะม่วงปลูกได้ทั่วถิ่นไทย

๑๓

๒. พันธุ์มะม่วงในเมืองไทย

๒๑

๓. มะม่วงรอบบ้าน

๓๓

๔. มะม่วงต่างประเทศพันธุ์ใหม่ในไทย

“รสชาติสากล ตลาดสดใส คนทั่วไปนิยม”

๔๑

๕. นานาสาระเรื่องมะม่วงกับ “ประทีป ภูณาสล”

๔๙

๖. สวนลูกเล็ก แหล่งรวบรวมพันธุ์มะม่วงจากไต้หวัน

๕๕

๗. สวนมะม่วงปลูกแบบสวนป่าธรรมชาติ

ขยายพันธุ์ ทาบกิ่ง เสียบยอด สร้างเงิน สร้างรายได้

๖๗

๘. ปลูกมะม่วง ขยายพันธุ์ ที่กาญจนบุรี สร้างรายได้ดี

“๑ ไร่ ๑ แสน” ที่นี้มีมะม่วงไม่ต่ำกว่า ๗๐ พันธุ์

๗๓

๙. รศ.ดร.สมชาย กล้าหาญ สจล.

แนะนำวิธีการตัดแต่งกิ่งมะม่วงแบบชิด

๘๕

๑๐. จังหวัดเชียงใหม่ ทำเลทองของการปลูกมะม่วงนอกฤดูเขตภาคเหนือ

๙๑

๑๑. ปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้อีสทอง ๓ ปีเห็นผลที่จังหวัดลำปาง

๙๙

๑๒. มะม่วงโชคอนันต์สุโขทัย มีผลผลิตขายเกือบทั้งปี

๑๐๗

๑๓. บันได ๑๐ ขั้นสู่ความสำเร็จในการผลิตมะม่วงส่งออก

ของชมรมผู้ปลูกมะม่วงอำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

๑๑๓

๑๔. “วังทับไทร อำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร”

แหล่งผลิตมะม่วงส่งออกเขตภาคเหนือตอนล่าง

๑๒๕

๑๕. คุณเจริญ อยู่คำ กับเคล็ดลับการดูแลช่อดอกมะม่วงให้ติดผลตก	๑๓๕
๑๖. เทคนิคทำมะม่วงคุณภาพส่งออกของ "ไทรรัตน์ เปี้ยณอม" เกษตรกรดีเด่น	๑๔๗
๑๗. มะม่วงแก้วขมิ้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๕๕
๑๘. เกษตรกรปากช่อง ทำมะม่วงนอกฤดูส่งออกให้ได้ผลดี ใช้การตลาดนำการผลิต	๑๖๑
๑๙. "พรเพ็ญ เจริญสุวรรณ" ปลุกมะม่วงขายดีกรายแรกๆ ที่พนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา	๑๖๙
๒๐. "สุวิทย์ คุณาวุฒิ" ปลุกมะม่วงส่งออก ๒๕๐ ไร่ ไม่มีระบบน้ำ น้ำดอกไม้สีทองมาอันดับหนึ่ง	๑๗๓
๒๑. มะม่วงสามโก้ อ่างทอง ปลุกได้ ๒.๕ ตันต่อไร่ ผลผลิตส่งออก	๑๗๙
๒๒. คนสุพรรณฯ ปลุกมะม่วงเขียวเสวย ผลผลิตดี มีคนรับซื้อถึงสวน	๑๘๕
๒๓. มะม่วงน้ำดอกไม้วพระประแดง ทุกวันนี้ยังมีอยู่	๑๙๑
๒๔. มะม่วงที่สมุทรปราการ ยังปลุกได้ ขายดี "วิจิต รัชชาธรรม" ทำสวนได้มาตรฐาน	๑๙๗
๒๕. มั่นทองเอก บทพิสูจน์ศักดิ์ศรี แห่งความเป็นสุดยอดมะม่วงมันของลุ่มพวา	๒๐๓
๒๖. "สุเมธ รัชสนธิกุล" คนบ้านแพ้ว สมุทรสาคร ทำมะม่วงนอกฤดู	๒๑๑
๒๗. มะม่วงกวน-ส้มแผ่น ของดี "วังทอง" งานแปรรูปด้วยภูมิปัญญา	๒๑๗
๒๘. ชวนชิมข้าวเหนียวมูน ๙ สี ที่ร้าน "ช.ศรแก้ว" โชคชัย ๔	๒๒๓
๒๙. ข้าวเหนียวมูนสวยแฉ่งนุช กว่า ๖๐ ปี รสไม่เปลี่ยน	๒๒๗
๓๐. "วรพร" มะม่วงคองร้อยล้าน เริ่มจากหลังบ้าน พัฒนา...โกอินเตอร์	๒๓๕
๓๑. MANHATTAN MANGO พุดทริกส์ฟ้าสดใส ทุกเมนูทำจากมะม่วง	๒๔๑
๓๒. ขอสมมะม่วงมหาชนก ผีมีอกลุ่มเกษตรกรแปรรูปคอยหลวง จังหวัดเชียงใหม่	๒๔๗
๓๓. แม่ค้ามะม่วง "ตลาดไท" พันธุ์ มะม่วงเต็บโตทุกปี	๒๕๓
๓๔. "สวิฟท์" ผู้นำตลาดส่งออกมะม่วง	๒๕๙

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ปลูกและส่งออกมะม่วง	๒๖๖
-------------------------------	-----

๑

มะม่วงปลูกได้ทั่วไทย

“มะม่วง” มีถิ่นกำเนิดในประเทศอินเดีย มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *mangifera-indica*

คำว่า “indica” มาจากอินเดียนั่นเอง

เนื่องจากเป็นไม้ผลที่นำเข้ามาปลูกเป็นเวลานาน คนไทยส่วนหนึ่งจึงมีความรู้สึกรู้ว่ามะม่วงเป็นไม้ผลท้องถิ่น พันธุ์ที่ปลูกก็เป็นเอกลักษณ์แตกต่างจากประเทศอื่นที่มีอยู่อย่างสิ้นเชิง

เดิมที่มะม่วงมีฐานะเหมือนไม้ผลชนิดอื่นๆ นั่นคือเป็นไม้ผลที่ให้เกษตรกรเลือกปลูกเพื่อเสนอต่อผู้บริโภค เนื่องจากมีคุณสมบัติเหมาะสม มะม่วงจึงครองใจเกษตรกรรวมทั้งผู้บริโภค ตัวเลขระยะหลังๆ ถือว่ามะม่วงเป็นพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากกว่า ๒ ล้านไร่

โดยผลิตผลเดิมนั้นเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันในประเทศ ก่อนจะมีบทบาทในภาคการส่งออก ซึ่งในระยะนี้ (พ.ศ. ๒๕๕๙) มูลค่าการส่งออกของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากรระบุว่า มะม่วงมีมูลค่ากว่า ๒,๕๐๐ ล้านบาท

ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดเจนว่าตัวเลขส่งออกมะม่วงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กับงานพัฒนาการปลูกมะม่วงในประเทศไทย

๓

มะม่วงรอบบ้าน

เมืองไทยนั้นอุดมสมบูรณ์ เมื่อกินผลไม้สักอย่างหนึ่ง เหลือเมล็ดก็โยนออกจากนอกชาน หากสภาพแวดล้อมเหมาะสมอาจจะงอกเป็นต้นใหม่ เจริญเติบโต ออกดอกให้ผลกับเจ้าของได้

คนไทยนั้นมีนิสัยชอบปลูกต้นไม้ มีที่ว่างเป็นไม้ได้ ต้องปลูกพืชผัก ตะใคร้ มะกรูด

ในเมืองใหญ่ แม้แต่หน้าร้านก็มีปลูกต้นไม้กัน ไม่มีดินจริงๆ ก็ปลูกในกระถาง

มะม่วงเป็นไม้ผลที่เจ้าของบ้านนิยมปลูกรอบๆ บ้าน จำนวนต้นอาจไม่มากนัก

ทำไมต้องปลูกมะม่วงไว้รอบบ้าน

เปรียบเทียบกับไม้ผลชนิดอื่น มะม่วงอยู่ใกล้ครอบครัวไทยมากที่สุด มีปลูกไว้รอบๆ บ้านมากที่สุด

สาเหตุที่ปลูกมะม่วงไว้ใกล้บ้านนั้นเพราะ

๑. มะม่วงมีความทนทานต่อสภาพอากาศที่แห้งแล้ง รวมทั้งน้ำท่วม เป็นที่แน่ชัดแล้วว่า เมื่อใช้ต้นคอที่แข็งแรงเป็นส่วนขยายพันธุ์ มะม่วงจะเจริญเติบโต

๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

๑. มะม่วงไทเนงเบอร์ ๑
๒. มะม่วงหงจินกั๊
๓. มะม่วงจินธิง
๔. มะม่วงหงมีทวง
๕. มะม่วงร้าปากีสถาน (ซ้าย-ธื้อพันธุ์มะม่วง)
เปรียบเทียบกับมะม่วงน้ำหอม
๖. มะม่วงทวงจินธื้อจื้อ
๗. มะม่วงชานหลิน

คุณสุกัน กระจ่าง

การทาบกิ่งมะม่วง

๙

รศ.ดร.สมชาย กล้าหาญ สจล. แนะนำวิธีการตัดแต่งกิ่งมะม่วงแบบชิด

การตัดแต่งกิ่งมะม่วงนั้น เริ่มตั้งแต่มะม่วงยังเป็นต้นกล้าอยู่ โดยเฉพาะมะม่วงที่เพาะในถุงพลาสติกหรือเพาะลงในแปลงปลูก และเวลาที่ปลูกลงหลุม จำเป็นต้องตัดแต่งรากและใบเพื่อลดการคายน้ำลงด้วยประการหนึ่ง

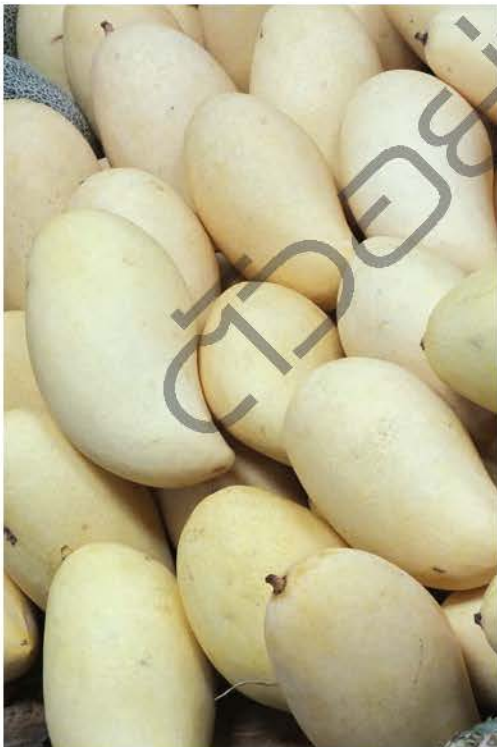
ระบบการตั้งพุ่มต้นมะม่วงนั้นนิยมเปิดกลางของทรงพุ่มให้โปร่งโดยเฉพาะการปลูกในระบบปลูกชิด จำนวนต้นที่ปลูกหนาแน่น ถ้าทรงต้นหนาที่บอาจทำให้เป็นที่สะสมของโรคและแมลงศัตรูได้ โดยเฉพาะโรคแอนแทรคโนส ฉะนั้นต้องตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ระบบกิ่งภายในทรงพุ่มโปร่งเพื่อแก้ปัญหาโรคแมลงได้น้อยลง ระบบการเลี้ยงกิ่งข้างนี้จะทำให้การตั้งพุ่มของมะม่วงมีทรงพุ่มได้ดีคือ จากช่วงที่ ๑ เลี้ยงกิ่งไว้ ๑-๒ กิ่ง พอช่วงที่ ๒ เลี้ยงกิ่งที่แตกจากช่วงที่ ๑ ไว้กิ่งละ ๓ กิ่ง รวมกันเป็น ๖ กิ่ง พอช่วงที่ ๓ เลี้ยงไว้ ๑๔ กิ่ง (๑-๒-๖-๑๔) การแตกกิ่งของมะม่วง แตกด้านข้าง ข้างละ ๓ ช่วง และรวมทั้งการเลี้ยงกิ่งจากลำต้นอีก ๒ ช่วง รวมเป็น ๕ ช่วง จะใช้เวลาเลี้ยงดูทั้งหมดประมาณ ๗-๘ เดือน การเลี้ยงระบบนี้ กิ่งจะค่อยๆ โปร่งขึ้นและโคนกิ่งแข็งแรง กิ่งจะไม่หักหรือห้อยลงมาขณะที่มะม่วงติดผล

จุดประสงค์ของการตัดแต่งกิ่งมะม่วงระบบปลูกชิด

๑. เพื่อเอาโครงสร้างให้ทรงพุ่มและลำต้นเตี้ย จะเริ่มตัดเมื่อยอดพ้นจุดนี้

คุณเอกภพ-คุณอัมไพ วิบูลย์ภาพ

ผลผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง

๑๒

มะม่วงโชคอนันต์สุโขทัย มีผลผลิตขายเกือบทั้งปี

คุณเจือ พุ่มทับทิม อยู่บ้านเลขที่ ๔๘/๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลน้ำชุม อำเภอสรรค
จังหวัดสุโขทัย เกษตรกรผู้นี้ปลูกมะม่วงโชคอนันต์เป็นอาชีพ แม้พื้นที่ปลูกจะต้อง
รอน้ำในช่วงฤดูฝนเพียงอย่างเดียว แต่เขาผู้นี้ก็ยังปลูกและสามารถสร้างเงินได้
เป็นอย่างดี

จากปลูกพืชล้มลุก เปลี่ยนมาทำสวนมะม่วง

คุณเจือเล่าให้ฟังว่า ก่อนจะมาทำสวนมะม่วงเหมือนเช่นทุกวันนี้ ได้เน้น
การปลูกพืชจำพวกถั่วเหลือง ฝ้าย และนาข้าว ทว่าผลตอบแทนที่ได้รับของการ
เกษตรในรูปแบบนั้นยังไม่เป็นที่น่าพอใจมากนัก จึงคิดจะเปลี่ยนการปลูกพืชชนิด
อื่นขึ้นมา

“พืชล้มลุกพวกนั้น ปีหนึ่งปลูก ๒ ครั้งเอง ได้เงินมาก็ยังไม่ถึงห้าพันต่อไร่
เลย นี่ยังไม่ได้หักต้นทุนด้วยนะ ก็เริ่มคิดแล้วว่าแบบนี้ไม่ดีแน่ ต้องหาอะไรที่สร้าง
รายได้มากขึ้นโดยที่เราไม่ต้องมีพื้นที่มากกว่าเดิม แต่รายได้ต้องมีมากกว่า ก็เลย
ลองปลูกมาหลายอย่าง ช่วงนั้นโชคดีที่ได้อ่านหนังสือเกี่ยวกับมะม่วงโชคอนันต์
ก็เลยเกิดแรงบันดาลใจที่จะทำขึ้นมาในตอนนั้น” คุณเจือเล่าถึงความเข้ามา

“วังทับไทร อำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร” แหล่งผลิตมะม่วงส่งออก เขตภาคเหนือตอนล่าง

ทุกวันนี้ มีเกษตรกรกว่า ๒๕๙,๒๗๖ ครัวเรือนที่ปลูกมะม่วงทั่วประเทศไทย โดยมีเนื้อที่ให้ผลผลิตกว่า ๘๑๖,๔๖๗ ไร่ กระจายอยู่ในพื้นที่ภาคเหนือมากที่สุด ถึงร้อยละ ๔๒ และพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมจังหวัด พิษณุโลกกว่าแสนไร่ รองลงมาคือจังหวัดสุโขทัย พิจิตร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร และตาก

ภาคเหนือตอนล่าง...ทำเลทองของการปลูกมะม่วงส่งออก

ปัจจุบัน ภาคเหนือตอนล่างได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตมะม่วงใหญ่ที่สุดในประเทศไทย แต่หลายคนอาจไม่เคยรู้มาก่อนว่า ความสำเร็จที่เกิดขึ้นในวันนี้ มีจุดเริ่มต้นจาก**ลุงสมหมาย บัวผัน** เกษตรกรในพื้นที่ตำบลวังทับไทร อำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร เพียงแค่ปลูกมะม่วง ๒ ต้นเมื่อ ๓๐ ปีก่อนเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว ต่อมาปรากฏว่ามะม่วงที่ปลูกให้ผลผลิตดีและขายได้ราคาดีกว่าพืชชนิดอื่น สร้างแรงจูงใจให้ลุงสมหมายและเกษตรกรในท้องถิ่นหันมาสนใจปลูกมะม่วงเป็นอาชีพกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันในเวลาต่อมา

คุณสายันต์ บุญยิ่ง เจ้าของสวนมะม่วงชื่อ “สวนสมบัติ” ในพื้นที่ตำบลวังทับไทรและเป็นเลขาธิการสมาคมชาวสวนมะม่วงแห่งประเทศไทย เล่าให้ฟังว่า

คุณไพฑรรัตน์ เปี่ยมอน
ห่อผลไม้เมื่องน้ำตอกไว้สีทองไว้ดู

เมื่องน้ำตอกไว้สีทอง หรือ somrakin

เมื่องบารบาสก ส้มออกเช่นเดียวกัน

๑๗

มะม่วงแก้วขมิ้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

คุณบรรพต ธีบุญธรรม อยู่บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ ๖ ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอีกหนึ่งเกษตรกรที่ทำสวนมะม่วงมาเกือบ ๓๐ ปี และประสบผลสำเร็จกับการปลูกมะม่วงหลากหลายสายพันธุ์ ต่อมาจึงได้ทดลองนำมะม่วงแก้วขมิ้นมาปลูกภายในสวน ซึ่งเขามองว่ามะม่วงชนิดนี้มีจุดเด่นหลายอย่างที่สามารถตอบโจทย์ในอนาคต เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจอยากจะทำปลูกเพื่อสร้างรายได้

ออกจากการรับราชการ สู่ชีวิตเกษตรกรชาวสวน

คุณบรรพตเล่าให้ฟังว่า ภายหลังจากเรียนจบจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เขามีความคิดอยากจะทำสวนแต่คุณพ่อของเขาได้ทัดทานไว้เสียก่อน เพราะในสมัยก่อนยังมีความกังวลเรื่องราคาสินค้าเกษตรที่มีความไม่แน่นอน

“หลังเรียนจบพอรับบอกผมเลยว่า อย่าเพิ่งรีบมาทำสวนเลย ราคาผลผลิตยังไม่ดีมากนัก เดี่ยวจะลำบากในเรื่องตลาด ท่านก็เลยบอกผมว่าให้ไปหางานแบบอื่นทำก่อนเพื่อสร้างประสบการณ์ ผมก็เลยไปรับราชการอยู่ที่กระทรวงเกษตรฯ และได้ทุนไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา พอกลับมาจึงมาทำงานใช้ทุน

๒๑

มะม่วงสามโก้ อ่างทอง ปลูกได้ ๒.๕ ตันต่อไร่ ผลผลิตส่งออก

คุณสุนทร สมาชิกมณฑล เกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาอาชีพทำสวนปี ๒๕๕๒ อยู่ที่บ้านเลขที่ ๕ หมู่ ๑ ตำบลมณฑลธรรมนิมิต อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง เป็นเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จมากที่สุดคนหนึ่งในการปลูกมะม่วงบนพื้นที่ ๔๐ ไร่

แต่เดิมคุณสุนทรมีอาชีพทำนาอย่างเดียว ก่อนหน้านั้นเขาไปรับจ้างทำงานในสวนมะม่วง ๔๐ ไร่ เห็นเจ้าของสวนมะม่วงนับเงินจากการขายมะม่วงเขียวเสวยกิโลกรัมละ ๗๐ บาท ก็นึกในใจว่าอยากจะทำบ้าง จนเมื่อราคาข้าวตกต่ำมากในปี ๒๕๓๔ เขาจึงตัดสินใจขุดที่นาเป็นสวนจำนวน ๑๐ ไร่ เพื่อปลูกมะม่วง จากนั้นจึงขยายเรื่อยมา รวมพื้นที่ ๔๐ ไร่ และยังทำนาอยู่ ๑๐ ไร่ มะม่วงที่ปลูกเป็นพันธุ์เขียวเสวย น้ำดอกไม้ น้ำดอกไม้วีทอง

ดูแลถึงผลิตนอกฤดู

สันร่องที่ปลูกมะม่วงของคุณสุนทรกว้าง ๔ เมตร ร่องน้ำกว้าง ๑ เมตร ระยะปลูกระหว่างต้น-ระหว่างแถว ๔x๔ เมตร พื้นที่ ๑ ไร่ ปลูกได้ ๑๐๐ ต้น

เจ้าของตัดแต่งกิ่งให้มะม่วง ๕๐-๖๐ เปอร์เซ็นต์ทุกปี ทรงพุ่มจึงอยู่ที่ ๓ เมตร ไม่ชิดกัน

๒๓

มะม่วงน้ำดอกไม้พระประแดง ทุกวันนี้ยังมีอยู่

พันโท ชำนาญ อ่อนแยม อยู่บ้านเลขที่ ๑๓/๘ หมู่ ๓ ตำบลทรงคนอง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เล่าให้ฟังว่า เริ่มแรกเดิมทีในชุมชนแห่งนี้ทำสวนมะพร้าวเป็นหลัก เรียกว่าง่าย ๆ ว่าเห็นมาตั้งแต่ยังเด็ก ต่อมาประมาณ ปี ๒๕๒๗ คนเก่าคนแก่ที่ทำอาชีพนี้เริ่มมีอายุมากขึ้นจึงทำไม่ไหว อีกทั้งลูกหลานในรุ่นหลังๆ ไม่สืบทอดงานด้านนี้ต่อ

“เดิมทีที่นี้ทำสวนมะพร้าวเยอะมาก ไม่ผลอื่นแทบไม่มี มะพร้าวที่ได้ผลผลิตก็จะเอามาทำน้ำตาล พอมาระยะหลัง คนรุ่นเก่าก็ชราแล้ว เริ่มทำไม่ไหว ลูกหลานก็ไม่ค่อยทำกัน เพราะการทำน้ำตาลเป็นอะไรที่เหนื่อยทั้งหนักมาก เขาก็จะไปทำงานกันตามโรงงานเสียมากกว่า ซึ่งผมเองพอเรียนจบก็เข้าเรียนต่อโรงเรียนนายสิบเลย ยังไม่สนใจทำอาชีพนี้” พันโท ชำนาญเล่าถึงวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในสมัยก่อน

จุดเริ่มต้นความฝันของพันโท ชำนาญในการทำสวนมะม่วงนั้น เขาเล่าย้อนชีวิตในช่วงวัยเด็กให้ฟังว่า สมัยก่อนครอบครัวของเขาลำบากมาก เขามีพี่น้องทั้งหมด ๗ คน ที่บ้านไม่ได้ปลูกไม้ผลชนิดอื่นนอกจากมะพร้าว

“สมัยก่อนพ่อผมก็ทำน้ำตาล บ้านเรานี่จน เรียกว่าง่าย ๆ ว่าอะไรที่หาмаากินได้หมด ซ่อนกึ่งตามคลอง หาผักตามทุ่งหาмаาหมด คราวนี้เราเห็นคนอยู่แถว

คุณสุเมธ รัตนบริหาร เจ้าของสวน

มะม่วงอกร่อง ขนาดใหญ่สุดเท่าที่เคยทำ

มะม่วงอกร่อง ปั่นสุกแล้ว

๒๗

มะม่วงกวน-ส้มแผ่น ของดี “วังทอง” งานแปรรูปด้วยภูมิปัญญา

อันที่จริง มะม่วงกวน หรือส้มแผ่น ส้มลิ่ม เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ดั้งเดิม แต่ละพื้นที่ทั่วประเทศไทยเชื่อว่าหากมีการถ่ายทอดมายังรุ่นลูกรุ่นหลาน การทำ มะม่วงกวน ส้มแผ่น ส้มลิ่ม เด็กรุ่นใหม่จะสามารถทำได้โดยไม่มีข้อกังขา เว้นเสียแต่จะสูญหายไปตามกาลเวลา ทำให้ภูมิปัญญาในการทำมะม่วงกวน ส้มแผ่น ส้มลิ่ม เลือนหายไป

ย่านตลาดเก่า ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งผลิตมะม่วงกวน ส้มแผ่น ส้มลิ่ม ที่ใหญ่แห่งหนึ่งของประเทศ เพราะมะม่วงซึ่งเป็นปัจจัยในการผลิตหลักมีปลูกมากในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกและใกล้เคียง

มะม่วงกวน ส้มแผ่น ส้มลิ่ม มีความแตกต่างกันในกรรมวิธีการทำเล็กน้อย ขึ้นอยู่กับท้องถิ่นแต่ละแห่งที่จะเรียกชื่อต่างกัน

“ส้มแผ่น” คือการนำเอามะม่วงสุกงอมมากวนให้สุก แล้วนำไปได้เป็นแผ่นบางๆ ตากแดด จากนั้นนำมาผึ่งเป็นหลอดๆ สีสอกเหลืองทอง

“ส้มลิ่ม” คือการนำเอามะม่วงที่ยังไม่สุกงอมมากวน เติมน้ำตาลนิดหน่อยนำไปตากแดด โดยทำเป็นก้อนเล็กๆ สีสอกขาวใสหรือขุ่น รสชาติเปรี้ยวอมหวาน

“มะม่วงกวน” เป็นการนำมะม่วงสุกมากวนรวมกับน้ำตาล ได้เป็นแผ่นบาง ตากแดด รสชาติมะม่วงกวนส่วนใหญ่มักมีรสหวาน หวานอมเปรี้ยว หรือเปรี้ยวจัด

កុលមាម៉ីងដូងតូចៗ

ម៉ាតាំងប្រៃសណា

๓๐

“วรพร” มะม่วงดองร้อยล้าน เริ่มจากหลังบ้าน พัฒนา...โกอินเตอร์

จังหวัดฉะเชิงเทรานั้นนับเป็นแหล่งผลิตมะม่วงคุณภาพดี มีชื่อเสียงระดับประเทศ ผลผลิตส่วนใหญ่บริโภคภายในประเทศและส่งออก มะม่วงส่วนหนึ่งถูกนำมาแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในลักษณะ “มะม่วงดอง มะม่วงกวน” ภายใต้แบรนด์ “วรพร” สินค้าดังกล่าวมีรสชาติอร่อย ขายดี มีวางจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้าชื่อดังทั่วประเทศ และเป็นสินค้าส่งออกขายกว่า ๑๐ ประเทศทั่วโลก ช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพให้ชาวบ้านและเกษตรกรได้เป็นร้อยคน นับเป็นผลิตภัณฑ์โอท็อปที่สร้างชื่อเสียงและความภาคภูมิใจให้แก่ชาวแปดริ้วจนถึงทุกวันนี้

ธุรกิจหลังบ้าน...โกอินเตอร์

คุณแชมป์ หรือ คุณชัยพร โสธรนพบุตร ผู้จัดการผลิตภัณฑ์ บริษัทผลไม้แปรรูปวรพร จำกัด ทายาทธุรกิจมะม่วงแปรรูป แบรนด์ “วรพร” เล่าถึงความเป็นมาของกิจการว่า เมื่อ ๖๐ กว่าปีก่อน อากง “ไต่ให้ แซ่ไคว่” เป็นชาวจีนอพยพ ได้ไล่เรือสำเภาจากเมืองซัวเถามาขึ้นชายฝั่งประเทศไทยที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

อากงไต่ให้เห็นว่า ช่วงฤดูร้อน เมืองแปดริ้วมีผลผลิตมะม่วงจำนวนมาก

คุณวุฒิชัย ตอนทองเอ

มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง
ที่รอการเก็บเกี่ยว

สินค้ามะม่วงส่งออกของบริษัทสวิฟท์

หนึ่งในไม้ผลที่ทนทานแทบทุกสภาพอากาศ
ก็คือ “มะม่วง” ไม้ผลสามัญประจำบ้านที่ทุกครัวเรือนไทยรู้จักกันดี
หนังสือ มะม่วง ปลุกกินเองได้ ปลุกขายทำเงิน
จึงเรียบเรียงเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างผลกำไรจากมะม่วง
ตั้งแต่การปลูกด้วยเมล็ด จนถึงการขายกิ่ง ทาบกิ่ง เสียบยอด
การให้น้ำ งดน้ำ ให้น้ำ ให้ปุ๋ย ให้ยา ในแต่ละช่วงจังหวะอย่างเหมาะสม
ก่อนจะผลิดอกออกผลเป็นมะม่วงดิบ มะม่วงสุก ส่งขายได้ทุกฤดูกาล
หรือจะแปรรูปเป็นซอสมะม่วง มะม่วงดอง ส้มลิม ส้มแผ่นก็ทำได้สารพัน
เพื่อมโยงถึงความสำเร็จของการส่งออกไปยังตลาดจีนและยุโรป
ผลิตผลจากมะม่วงจึงยังทำกำไรในอนาคตไปอีกนานแสนนาน
สมเป็นผลไม้ที่ถูกปากคนทั่วโลกมานับศตวรรษอย่างไม่อาจปฏิเสธได้

ISBN 978-974-02-1534-9

9 789740 215349

อาชีพ (เกษตร)

220

www.matichonbook.com